

A dark, teal-toned background image featuring a classical statue of a blindfolded woman, likely representing Justice, holding a large scale of justice. The statue is positioned on the right side of the frame, with its arm and the scales extending towards the top right corner. The woman's face is turned slightly to the right, and her hair is styled in an elaborate, curly fashion. The overall mood is serious and legal.

VINGE

Heta domstolsnyheter

Helena Rosén Andersson & Kristoffer Sällfors

Mötesplats Offentliga Affärer

24 september 2025

Informationen i presentationen är allmänt hållen och varken kan eller ska ersätta juridisk rådgivning i det enskilda fallet.
De allmänna villkor som gäller för våra tjänster är tillgängliga på vinge.se.

C-28/23 *NFŠ*

Bakgrund

- Slovakiska staten ingick ett bidragsavtal och en köputfästelse med det privata bolaget NFŠ rörande uppförande av en ny fotbollsarena
- Bidragsavtalet:
 - Staten gav ett bidrag på 27,2 MEUR för uppförande av en ny fotbollsarena
 - Staten angav krav på arenans utförande
 - Vid överlåtelse av arenan måste staten godkänna ev. köpare och har dessutom förköpsrätt
- Köputfästelsen:
 - Staten åtog sig att köpa arenan om NFŠ begär det

EU-domstolens bedömning

- Begreppet ”kontrakt”:
 - Ömsesidiga förpliktelser
 - Rättsligt bindande skyldigheter
 - Fullgörandet måste gå att åberopa inför domstol

EU-domstolens bedömning (forts.)

- Bidragsavtalet och köputfästelsen:
 - Materiellt och tidsmässigt samband
 - Innehöll ömsesidiga förpliktelser
- Bidragsavtalet och köputfästelsen utgjorde ett "kontrakt"
- Bidragsavtalet och köputfästelsen utgjorde ett "byggentreprenadkontrakt"

Mål C-715/23 *Farmacija*

Bakgrund

- Benedikts kommun (Slovenien) hade beviljat en aktör tillstånd att på obestämmd tid driva en apoteksfilial utan föregående offentliggörande av ett koncessionsmeddelande
- Apoteksverksamhet = mot ersättning lämna ut receptbelagda/receptfria humanläkemedel och ge råd om användningen
- Farmacija överklagade tillståndet
- Upphandling av koncessioner
- **Fråga 1:** Omfattas apoteksverksamhet av begreppet icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse? De är då undantagna från LUK-direktivet
- **Fråga 2:** Omfattas apoteksverksamhet av begreppet sociala tjänster/andra särskilda tjänster i LUK-direktivet? Jfr 15 kap. LUK och 19 kap. LOU

EU-domstolens bedömning

- **Svar på fråga 1:** Apoteksverksamhet omfattas inte av begreppet icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse
 - De omfattas alltså av LUK-direktivet
 - EU-rätten avgör
 - ASADE (C-436/20) tjänster mot ersättning = ekonomisk verksamhet, även om mottagaren av tjänsten inte betalar
 - Apoteksverksamhet = ekonomisk verksamhet
 - Saknar betydelse att vinstdrivande verksamhet är accessorisk, delvis finansieras med offentliga medel och är en del av hälso- och sjukvårdssystemet
- **Svar på fråga 2:** Apoteksverksamhet omfattas av begreppet sociala tjänster och andra särskilda tjänster i LUK-direktivet
 - De förenklade reglerna i LUK-direktivet gäller
- Jfr HFD 2020 ref. 15 drift av äldreboende = tjänstekontrakt

C-452/23 *Fastned*

Bakgrund

- Koncessionsavtal om drift av serviceanläggningar vid tyska federala motorvägar ändrades i april 2022 så att dessa även omfattade uppförande, underhåll och drift av snabbladdningsinfrastruktur för motorfordon
- Ändring på grund av oförutsebara omständigheter, jfr 14 kap. 12 § LUK och 17 kap. 12 § LOU
- De flesta avtalen hade ingåtts före LUK-direktivets ikraftträdande (280 avtal under 1996–1998 och 80 avtal under 1999–2019)
- De flesta avtalen hade ingåtts utan annonsering med utgångspunkt från att det då var fråga om en in house-situation. 1998 privatiserades koncessionshavaren
- Fastned begärde överprövning av ändringen av koncessionsavtalen

EU-domstolens bedömning

- Det är den unionslagstiftning som är i kraft vid den tidpunkt då ändringen görs som är relevant. Att de ursprungliga koncessionsavtalen ingicks innan unionsbestämmelserna på området antogs saknar betydelse
- Rätten att ändra avtalet gäller även om det ursprungliga avtalet inte har upphandlats genom ett annonserat förfarande
- Rätten att ändra avtalet påverkas inte av att koncessionsavtalet ursprungligen har tilldelats i en in house-situation och ändringen görs vid en tidpunkt då koncessionshavaren inte längre är en in house-enhet
- Behov av ändring ”uppstår” till följd av oförutsebara omständigheter om det är nödvändigt att anpassa den ursprungliga koncessionen för att säkerställa att den kan fortsätta att fullgöras på ett korrekt sätt

C-683/22 *Adusbef*

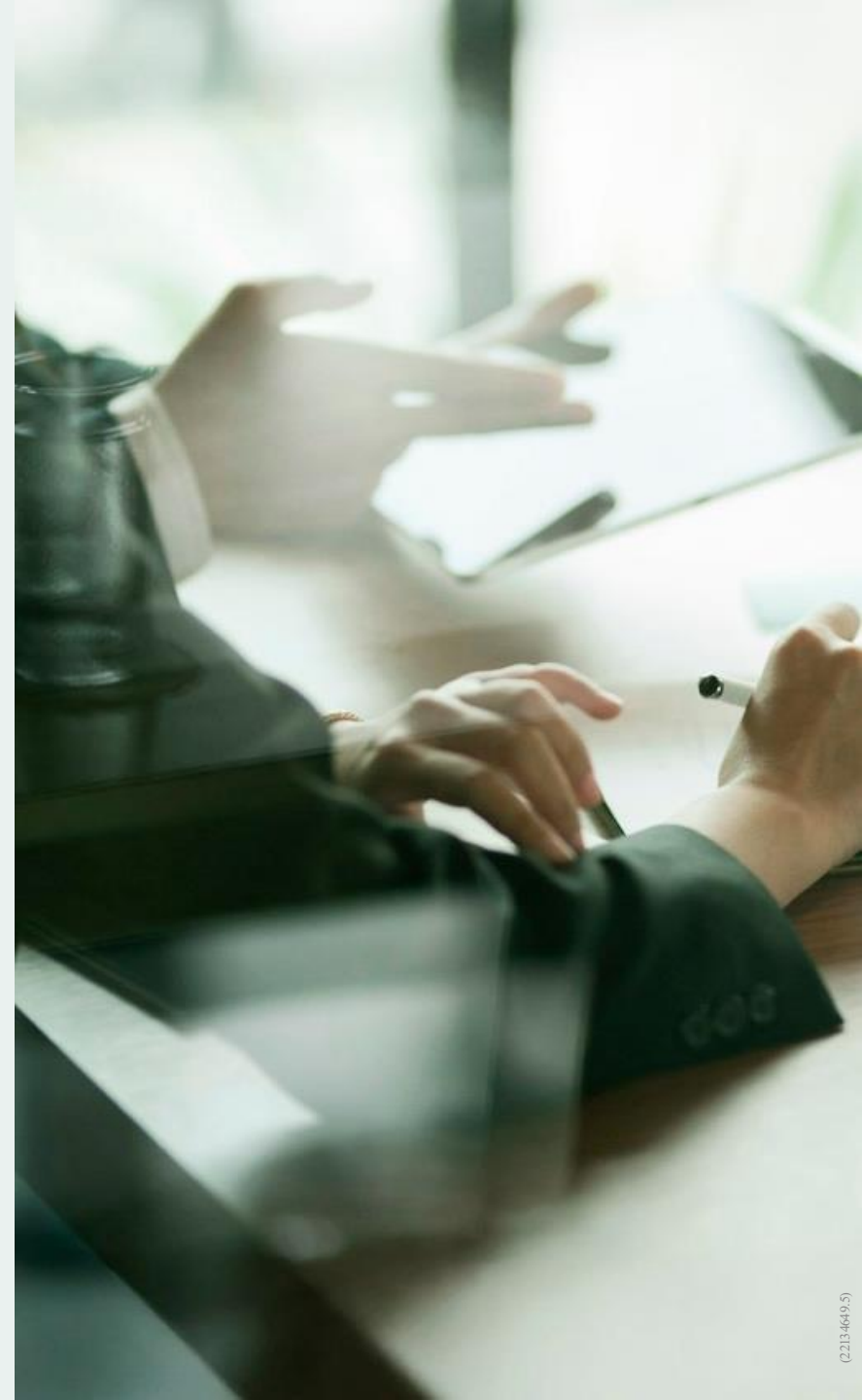

Bakgrund

- Ett privat bolag drev en koncession av en motorväg
- En bro som är en del av motorvägen kollapsade
- Upphandlande myndighet och koncessionshavaren ingick en förlikning:
 - Koncessionshavaren skulle ersätta den upphandlande myndigheten
 - Förändrad ägarbild i koncessionshavaren

Tillåtna ändringar av ingångna kontrakt

- Oförutsägbara omständigheter:
 - Behovet av ändringen ska bero på omständigheter som den upphandlande myndigheten varken förutsåg eller borde ha förutsett vid beslutet att tilldela koncessionen (artikel 43.1.c i direktiv 2014/23, 14 kap. 12 § LUK, 17 kap. 12 § LOU)
- Byte av koncessionshavare vid förvärv:
 - Fortsatt uppfyllande av krav (artikel 43.1.d i direktiv 2014/23, 12 kap. 13 § LUK, 17 kap. 13 § LOU)

EU-domstolens bedömning

- Koncessionshavarens avtalsbrott är inte en omständighet som en omdömesgill upphandlande myndighet inte hade kunnat förutse
- Ändring av ägarbild är i sig inte ett byte av koncessionshavare
- Ingen skyldighet enligt direktivet att avsluta koncessionen på grund av allvarligt avtalsbrott

På gång i HFD

Tre mål

- Generaladvokat Rantos förslag till avgörande mål C-282/24 (mål nr 2752-23 Polismyndigheten ./ Konkurrensverket)
- Prövningstillstånd i fråga om hur huvudföremålet ska bestämmas för ett kontrakt som avser hyra av lokaler i såväl en befintlig byggnad som i en tillbyggnation som hyresvärden enligt kontraktet ska låta uppföra (mål nr 1017-25 Konkurrensverket ./ Nacka kommun)
- Prövningstillstånd i fråga om förutsättningarna för att en verksamhet hos en motpart över vilken de upphandlande myndigheterna gemensamt utövar kontroll, ska anses bedrivas för de upphandlande myndigheternas räkning i den mening som krävs för att upphandlingen ska vara intern (mål nr 6278-24 Konkurrensverket ./ Burlövs kommun m.fl.)

Tack!

Helena Rosén Andersson

helena.rosenandersson@vinge.se

Kristoffer Sällfors

kristoffer.sallfors@vinge.se

VINGE

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ BRYSEL